

Brobölen padon esiselvitys / Förhandsutredning av Broböle damm

Tekninen valiokunta / Tekniska utskottet 29.03.2022 § 31

373/10.03.01.01.00/2022

Valmistelija / Beredare: : Kunnanputarhuri / Kommunträdgårdsmästare Kari Ojamies, kari.ojamies(at)sipoo.fi

Brobölen padon purkamisesta on tehty valtuustoaloite 9.9.2019. Aloiteessa on pyydetty Teknisen valiokunnan lausuntoa. Tekninen valiokunta on esittänyt kunnan hallitukselle ja edelleen valtuustolle aloitteesta seuraavanlaisen lausunnon 26.1.2021:

“Tekniikka ja ympäristö -osaston Katu- ja viheralueet-yksikkö on hakenut avustusta vaelluskalakantojen elvyttämistoimenpiteisiin Maa- ja metsätalousministeriön vaelluskalakantojen elvyttämishjelma NOUSU:sta otsikolla: Brobölen padon kalataloudellinen ja tulvasuojelullinen korjaus-/ohitushanke (Liite 2).

Hakemukseen liittyen on pyydetty lausunto Uudenmaan elinkeino -ja liikenne- ja ympäristökeskukselta (Liite 3) sekä museovirastolta (Liite 4). Maa- ja metsätalousministeriö päättää avustusten myöntämisestä alkuvuodesta 2021.

Lisäksi on valmisteltu esiselvitystä, jonka tarkoituksena on tarkastella ja vertailla Brobölen padon kunnostusmenetelmiä. Tähän mennessä kootun tiedon perusteella mahdollisia kunnostusratkaisuja on kaksi.

(1) Padon purkaminen ja koskialueen kunnostaminen on luonnonmukainen vaihtoehto.

(2) Toinen vaihtoehto on nykyisen kalatien korjaaminen kokonaan niin, että pato voidaan pääosin edelleen säilyttää ja koskialue kunnostaa. Hankkeen peruslähtökohtana on sekä kalojen ja muun eliöstön vapaan liikkuvuuden turvaaminen, alueen luonnon monimuotoisuuden ja elinympäristöjen lisääminen sekä tulvasuojelun edellyttämien toimenpiteiden määrittely.

Lisäksi padon muinaisjäännösasema tulee selvittää. Rahoituspäätöksen selvittyä ja esiselvityksen valmistuttua tuodaan Brobölen padon kunnostus vaihtoehdot teknisen valiokunnan päätettäväksi”.

Lausunto on käsitelty kunnanhallituksessa 16.2.2021 ja Valtuustossa 15.3.2021. Aloite on täten loppuun käsitelty.

Tekniikka ja ympäristö -osaston Katu- ja viheryksikön toimesta on valmisteltu esiselvitys (AFRY 22.6.2021), jossa on tarkasteltu Brobölen padon kunnostusmenetelmiä. Esiselvityksen perusteella mahdollisia kunnostusratkaisuja on kaksi (1) Padon purkaminen ja koskialueen kunnostaminen ja (2) Nykyisen kalatien korjaamista siten, että kalatie voidaan säilyttää ja koskialue kunnostaa.

Esiselvityksessä tarkasteltiin vaihtoehtojen 1 ja 2 vaikutusta kalojen ja muiden eliöstön liikkuvuuteen, luonnon monimuotoisuuteen, kulttuurihistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin, tulvasuojeluun ja virkistyskäyttöön.

Kalankulun edistämistä ajatellen molemmat vaihtoehdot ovat lähtökohtaisesti toimivia.

Alustava kustannusarvio vaihtoehdolle 1 padon purkaminen on 330 000 euroa ja vaihtoehdolle 2 kalatien korjaaminen on 175 000 euroa. Tarkemmat kustannusarviot selviävät rakennussuunnitteluvaiheessa.

Porvoon museo toteaa lausunnossaan 9.2.2022, että esitetyistä vaihtoehdoista vaihtoehto 2 turvaa parhaiten alueen kulttuuriympäristön

arvot ja mahdollistaa alueen kehittämisen kulttuuriympäristö huomioiden. Museo kannattaa vaihtoehtoa 2. Kunnostustöissä tulee huomioida, että itärannan rakenteet ovat edelleen muinaismuistolain rauhoittamia. Porvoon museo katsoo, että kokonaisvaikutus maisemallisesti on merkittävästi vähäisempi vaihtoehdossa 2 ja se myös mahdollistaa padon säästämisen historiallisena muistomerkkinä vesivoiman hyödyntämisessä Brobölessä.

Katu- ja viheryksikkö on valmistellut avustushakemuksen vaelluskalakantojen elvyttämistoimenpiteisiin NOUSU-ohjelmasta otsikolla: *Brobölen padon kalataloudellinen ja tulvasuojellinen korjaus-/ohitushanke* (Liite 2). Hakemukseen liittyen on pyydetty lausunto Uudenmaan elinkeino- ja liikenne- ja ympäristökeskukselta (Liite 3), jossa edellytettiin tarkastelemaan kahta vaihtoehtoa, padon purkaminen tai ohittaminen, sekä museovirastolta (Liite 4). NOUSU-hakemukseen saatiin myönteinen päätös valtionavustuksesta, jota myönnettiin hankkeelle 91 500 euroa (Liite 5).

Vaihtoehdossa 2 voidaan kokonaisuudessaan parhaiten turvata maisemalliset, kulttuurihistorialliset ja toiminnalliset arvot.

Esittelijä / Föredragande	Tekninen johtaja / Teknisk direktör Myllyvirta Ilari
Ehdotus / Förslag	Tekninen valiokunta päättää, että rakennesuunnittelu laaditaan ja hanke toteutetaan vaihtoehdon 2 mukaan. Tekniska utskottet beslutar att konstruktionsplaneringen uppgörs och projektet förverkligas enligt alternativ 2.
Käsittely / Behandling	
Päätös / Beslut	Tekninen valiokunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen. Tekniska utskottet godkände enhälligt föredragandens förslag.